

BRASIL

Arbeidsprogram 2

Brasil

1.A. Kartoppgaver om Brasil og resten av Sør-Amerika

Flagg og kart:

1.B. Fakta om Brasil

Her har jeg valgt ut en del viktige fakta om Brasil:

FOLK:

- Folketall:

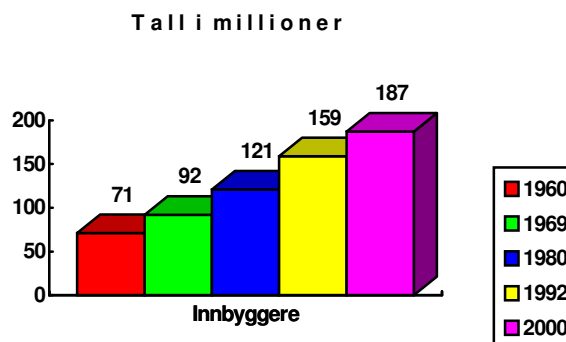
1960: 71 000 000

1969: 92 000 000

1980: 121 000 000

1992: 159 000 000

2000 (antatt): 187 000 000

- De navnet på Brasil som brukes der nede er "República dos Estados Unidos do Brasil".
- Hovedstaden i Brasil heter Brasilia.
- Brasil er en forbundsrepublikk.
- Det offisielle språket i Brasil er portugisisk.
- Faktisk er det hele 95 % romersk-katolske og rundt 5 millioner evangeliske kristne i Brasil.
- Pengene i Brasil heter Real, og 1 Real tilsvarer 100 Centavos.
- Den som er president i Brasil nå, heter Fernando Henrique Cardoso.
- Jordbruksprodukter: kaffe, bananer, sukker, appelsiner, bomull og mais. Brasil er faktisk verdens største eksportør av kaffe.

LAND:

- Brasil er den definitivt største staten i Sør-Amerika, og grenser til alle de andre bortsett fra Chile og Ecuador.
- Brasils areal er på hele 8 511 965 km².
- Det finnes fem store regioner i Brasil. De er:
  1. Amazonas, som er det største urørte regnskogsområdet i verden.
  2. Nord-øst Brasil. Dette er et halvtørt fjellplatå som har fruktbar kyststripe, er og Brasils aller fattigste region.
  3. Sør-øst med storbytriangel Rio de Janeiro -- Sao Paulo -- Belo Horizonte. Her foregår det intens økonomisk og industriell

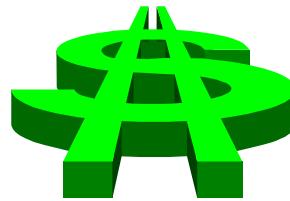

- utvikling. Dette området er Brasils folketallsmessige og økonomiske tyngdepunkt.
4. Det sørlige partiet. Her finnes det subtropisk klima, og området er Brasils senter for jordbruk.
  5. Innlandet og regionen i midvest. Her finner vi gigantiske sletter.

ØKONOMI:

- Brasil er verdens 8. største industrinasjon.
- Landet er også verdens 4. største matvareeksportør.
- I Brasil er det veldig stor forskjell på rike og fattige. Hele 47 % lever i absolutt fattigdom. De fattigste 40 prosentene av folket har bare 7 % av inntektene. De rikeste 20 % av folket har en gjennomsnittsinntekt som er hele 32 ganger høyere enn gjennomsnittet for de 20 fattigste prosentene.
- Bruttonasjonalprodukt:

1988:	328 860 000 000 US\$
1989:	338 397 000 000 US\$
1990:	348 210 000 000 US\$
- Brasil hadde i 1986 hele 1 934 000 turister på besøk.

KULTUR:

Musikk og dans, sambe og karneval er jo det som kjennetegner Brasil både for utlendinger og de som bor i Brasil. Sang og dans er viktige elementer i folka sine liv. Fotball er nasjonalsporten i Brasil, og Maracana stadion i Rio de Janeiro kan ta hele 200 000 tilskuere.

1.C. Viktige punkter fra Brasils historie

1500: 22. april dette året kom Pedro Cabral til Brasil, og han og hans ekspedisjon var mest ute etter skatter. De første portugiserne som kom satt et kors i jorda, for de hadde også som mål å kristne landet.

1532: Allerede nå kom de første byene. De første byene hette Salvador, Recife og Rio de Janeiro.

1538: Nå begynte man å bruke slaver. Indianerne ble først brukt til dette, men de ble fort syke og døde. Derfor hentet man slaver fra Afrika, som blant annet ble brukt til sukkerproduksjonen.

1693: Det ble funnet gull i det indre Brasil, og slavene kom til nytte igjen.

1788: Dette året var det opprør, men det ble slått ned, og lederen ble henrettet.

1822: Brasil erklærer seg nå uavhengig, og det fører ikke til noen svær konflikt. Dom Pedri 1., fra Portugal blir keiser.

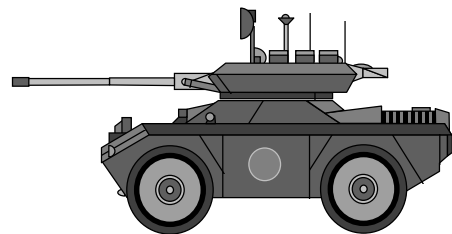
1888: Nå ble det slutt med slaveri i Brasil. Dette skjedde 25 år etter U.S.A. Fra 1550 til 1850 blir det antatt at cirka 3,5 millioner slaver ble hentet fra Afrika.

1889: Et militærkupp lykkes, og det blir innført republikk. I valget som ble holdt fire år senere, var det bare 2 % av befolkningen som stemte.

1922: Igjen et militært opprør, men det blir slått tilbake.

1930: Dette året kom Getulio Vargas til makten, og han ble sittende helt til 1945. Dette skjedde litt som diktator, og litt som valgt president. Han ble valgt igjen i 1950, men han tok sitt eget liv fire år etter dette.

1985: I 1978 var det noe som kunne tyde på at demokratiet skulle bryte frem i Brasil. I 1985 velges Tancredo som den første sivile presidenten på 21 år. Dessverre døde han før han i det hele tatt rakk å bli innsatt. Etter ham kom president Jose Sarney.

I løpet av Brasils ganske tøffe historie har det vært mange forskjellige militærkupp. Noen av dem har lyktes, men mange blir også nedkjempet.

1988: Demokratiet går fremover -- ihvertfall etter sigende -- og ytringsfriheten sikres og det blir også utvidet streikerett. Dessuten blir det forbudt med tortur.

1989: For bare 6 år siden var det første direkte presidentvalget i Brasil. Det ble Fernando Collor de Melo som vant. I mai 1991 var han på besøk hos Gro Harlem Brundtland, vår statsminister.

1993: Bare 4 år etter han ble valgt, ble Collor beskyldt for å være korrumpert. Etter masse demonstrasjoner, går han av.

1994: Så sent som i fjor ble Fernando Cardoso valgt til ny president. Han hadde noen økonomiske reformer kalt "Plano Real". Disse stabiliserte økonomien.

Frem mot år 2000 må Brasil jobbe med sosial undertrykking, fattigdom, diskriminering, gjeldskrise og miljø/økologi.

2.A. Skolesystemet i Brasil

Brasil har et dårlig utdanningsystem. Rundt 11 000 000 brasilianske barn er overlatt til å klare seg selv; verken uten foreldre eller hjem. Utdanningen i Brasil er basert på de sosiale klassene. Brasils regjering hevder at så mye som 80 % av folket i Brasil kan lese og skrive, men ifølge regjeringens eget departement for voksenopplæring er det bare 40 % av Brasils yrkesaktive som kan lese en avis og forstå det de leser. Omtrent halvparten av alle elevene som begynner på skolen må ta første klasse om igjen. Mange av dem forsøker seg ikke om igjen da. Faktisk er det bare 1 av 5 elever som fullfører grunnskolen. I de store byene, som Salvador, er det kun 5 % som fullfører 8 års skolegang. Under det tidligere militærregimet ble studenter og skoleelever sett på som regjeringens farligste motstandere, og derfor ble den offentlige skolen svekket fra myndighetenes side.

Nå er det en rett for alle å kunne få ni års skolegang, er det fremdeles en del ting som gjør at flesteparten slutter før:

- Skolen er mest langt opp for middelklassens barn der foreldrene har god økonomi og utdanning. Pensummet er langt opp for de som skal inn i kontor og administrasjon. De fattige mislykkes,

fordi man ikke tar hensyn til bakgrunnen og behovene deres. En privat skole kan koste nesten 1000 kroner i måneden, selv om den ikke er spesielt dyr. Dessverre er dette mer enn et månedsbudsjett for de fleste familiene i Brasil.

- Mange av barna må slutte fordi de har mer enn nok med å overleve. Foreldrene sender dem ut for å skaffe mat og penger. Derfor er det svært, svært få fattige som får utdanning, og den onde sirkelen fortsetter. I mange familier skaper fattigdommen alkoholproblemer også.
- Skolesystemet har ikke særlig mange ressurser. Økonomien har blitt plaget av en sterk inflasjon. For å rette på dette og å få gjort noe med utenlandsgjelden, satte Brasil i 1991 igang strenge økonomiske sparetiltak. Disse gikk hardest utover skole- og helsesystemet.

Skolesystemet i Brasil er svært dårlig. Selv om nå alle har rett til ni års skolegang, slutter de fleste før de er ferdige. Dette på grunn av hjemmets dårlige økonomi, skolenes dårlige ressurser og/eller sosiale problemer.

Nesten alle universitetsstudentene kommer ifra private skoler, og derfor er det svært få av de fattige i Brasil som får en høyskoleutdanning. Av hundre elever som går på skole, er det bare en som fortsetter og fullfører universitetsutdannelsen.

Studieforholdene er som regel mye vanskeligere enn det de burde være. Under militærstyringen var det mange universiteter som ble splittet opp i mindre deler og undervisningen ble derfor spredt over store deler av byen slik at studentene skulle få mindre sjanser til å organisere seg. Men selv

om du går gjennom universitet og får en god utdanning, er det ikke sikkert at du vil få jobb. Disse kan også havne i gruppen av dem som tar forskjellige midlertidige sysselsettningstiltak.

I 1920 fikk Brasil sitt aller første universitet. 71 år senere, i 1991, var det kommet hele 68 univerviteter og 1,4 millioner studenter. 20 av universitetene er private. Cirka 55 % av studentene studere juss og fag som språk og historie.

Selv om situasjonen kanskje høres håpløs ut når det gjelder utdanning i Brasil, er det faktisk noe som blir gjort. Da Brizzola var guvernør for delstatene Rio de Janeiro så han sammenhengen mellom fattigdom, sult og analfabetisme. Han bestemte derfor at det skulle bli servert mat på skolen. Barna kom til skolen for å få mat, og så fikk de samtidig med seg verdifull undervisning.

Utdannings- og undervisningstilbudet er det det offentlige som må stå for. Men når det ikke skjer store forbedringer, kan det være veldig vanskelig å sitte på gjerdet. Det er ikke lærer som barn, må tas opp igjen som voksen. Dette ligger bak begrepet "folkelig utdanning". Både kirkelige organisasjoner, lokalmenigheter og andre organisasjoner gjør sitt beste for å gi en grunnhjelp som gjør at folk er bedre i stand til å greie seg i samfunnet og å krevne de offentlige samfunnsgodene som de har krav på.

2.C. Fotballen i Brasil - ikke bare for gøy

Sambaen er nasjonaldansen i Brasil, og på samme måte er fotballen nasjonalspillet. Også vi nordmenn tenker automatisk på Brasil når vi hører navn som Pelè og Romario. Den brasilianske

Her ser vi fotball bli spilt på ei fotballøkke i en storby i Brasil. Verdens største fotballspiller, Pelè kom fra Brasil.
---

fotballen er fotballen på en annen måte enn den vi er vant til. Brasils fotball er glad-fotball. Her blir ting som sjonglering med ballen, avansert teknikk og underholdning overdøvende tiljublet. Fotballen er nesten religiøs i Brasil, og symboliserer håp, utviskning av klasseskillene og gir de undertrykte mulighet til å bli noe stort.

Romario har den samme historien som verdens største fotballstjerne gjennom tidene, Brasils Pelè. Pelè jobber nå som sportsminister i Brasil. Romario ble født i en forstad til Rio, og hans karriere startet da faren ga ham fotballsko da han var tre år. Romario spilte for to europeiske klubber, før han spilte Brasil til verdensmestere i fotball i 1994. Etter dette begynte han å spille for Flamengo, en klubb i Rio.

De virkelig store fotballspillerne i Brasil, slik som Pelè, Careca, Romario og de andre har alle minst en ting felles. De er fargede. De står som symboler på fattige, svarte gutter som har jobbet seg opp til å bli noe stort. Fotballen er en viktig del av Brasils nasjonale identitet. Fotballhelter som Romario og Bebeto medvirker til dette, både utenlands og hjemme i Brasil. Verdens største fotballstadion ligger faktisk i Rio. For øvrig kan jeg fortelle at Brasil har blitt verdensmester i fotball hele fire ganger, i 1958, 1962, 1970 og 1994, dessuten er det bare Brasil som har vært med i alle sluttspillene.

2.D. Å være gatebarn i Brasil

Rundt 7 millioner barn i Brasil er det vi kaller gatebarn. Det vil si at de jobber, lever og sover på gata. Den voksende fattigdommen i Brasil gjør at enda flere står i fare for å havne der. De rike, forretningsfolka og store butikker kan faktisk leie politiet til å skyte gatebarna hvis de blir plaget av dem. Blant

Her ser vi gateguttene Nivaldo, Rathino og Mario som alle deler den samme triste livshistorie. De er henholdsvis 16, 14 og 17 år gamle.
---

lokale menigheter kan gateguttene få mat, undervisning og mye kjærlighet, men det hjelper ikke så veldig mye, siden bare rundt 70 stykker kan være med på et slikt prosjekt. Gatebarna står lett i fare for å få aids, siden de ikke er nøye på prevansjon og bruker urene narkotikasprøyter. Gatebarna må stjele for å kunne overleve. Det er ikke nok med gavene de får når de tigger. Det blir jo smått med mat når en er gatebarn, og sulten er stadig påtrengende. Derfor er gatebarna svært villige til å ruse seg for å bli kvitt litt av sulten. Gateguttene stjeler og selger mye, og det er lett å få ting solgt. Noen gatebarn er også med på væpnede ran. Sniffing begynner gatebarna med i tidlig alder, og narkotika er også vanlig blant svært unge. Det er heller ikke et sjeldent syn å se 10-åringer med pistoler og andre skytevåpen. Selv om gateguttene har en hel haug med problemer, er det volden fra politiet og leiemorderne som de frykter mest.

Selv om gateguttene har det forferdelig, har faktisk gatejentene det enda verre. Guttene kan nemlig av og til finne et eller annet sted/institusjon hvor de kan overnatte, finnes de ikke noe slikt for jentene. Gatejentene blir også mer diskriminert enn det gateguttene blir. Jentene er ofte gravide helt ned i 12-årsalderen. Mange av disse graviditetene skyldes voldtekter. Politiet mishandler som regel gatejentene, og selv synes gatejentene at man burde bruke

Dette er gatejentene Erika, Rose og Chiresa. To av dem er gravide, og må føde på gata.

pengene til å bygge flere skoler og mindre penger på det kriminelle politiet. Dessuten har nesten alle Brasils gatejenter hatt problemer hjemme. Enten har de blitt sendt på gata av en ny foreldreperson i hjemmet, eller blitt fysisk mishandlet. Gatejentene bruker også narkotika for å stille sulten, men de passer på å ikke bli avhengige.

1.D. Punkter fra filmen "Pengene eller livet"

- Leiemorderne dreper for å overleve. Selv sier de at de vil kvele problemene i begynnelsen isteden for å la dem vokse.

- I 1991 ble det kjent at Brasil drepte mennesker. Det var Amnesty International som kom med denne avsløringen, men i Brasil var dette kjent allerede 5-6 år før skandalen ble et internasjonalt faktum.
- De som har skylden for å drepe gatebarn og hugge ned trærne i Brasil, er vanlige borgere: Studenter, husmødre, arbeidere osv.
- I 1824 betalte Brasil sitt første utenlandslån.
- Det var først da verden fikk energikrise i 50-åra, at man tenkte på å ta ut ressurser av Amazonas.
- Japan er en av de største "Brasil-vare"-importørene.
- Arbeiderne i skogene blir alltid nødt til å kjøpe ting fra sjefens butikker. Deres gjeld er alltid holdt høyere enn lønnen.
- Brasil er nødt til å produsere dollar for å rette på utenlandsgjelden.
- I 80-åra ble Brasil oppmerksom på den posisjonen de var i: enorm inflasjon, høy gjeld, synkende levestandard +++
- De fattige i Brasil er sterkt knyttet til sin katolske tro.
- Jorda i Brasil er eid av noen veldig få menn.
- Brasil er et land med et korrupt rettssystem med masse justismord; og voldelig politi også.
- I det siste har unge indianere begynt å ta mer og mer selvmord, ved å drikke gift eller ved å henge seg.
- De utenlandske bankene er mer interessert i å "suge" ut renter fra Brasil enn å få tilbakebetalt kapitalen. Derfor er det umulig å få gjelden nedbetalt.
- I Brasil er det en liten gruppe på omtrent 60 000 mennesker som blir stadig rikere, mens de fattige får det verre og verre.

- Barna drømmer om å bli noe stort i livet, men de ender til slutt opp som gatebarn.
- Gatebarna drømmer også om å få skolegang, mat og et godt liv.
- De fleste drapene som skjer i Brasil, handler om makt. Helt siden slavetiden har de få styrt over mange.

2.B. Sammenligning av Norge og Brasil

NORGE -- BRASIL

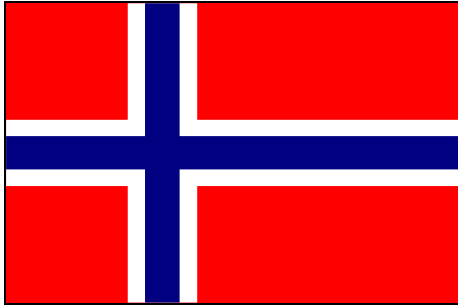
BEFOLKNING

Aldersfordeling: I Norge har vi 20,4% som er under 15 år, 57,7 % er mellom 16 og 59 år og 21 % er over 60 år. I Brasil er det 35,2 % som er 0-15 år, det er 58,6 % som er fra 16-59 og kun 7 % er over 60 år. Fødselspromillen i Norge er 14,4 %. I Brasil er fødselspromillen på 28,6 %. Dødspromillen her til lands er 10,8 %. Brasils dødspromille er 7,9 %. Gjennomsnitts levetid for kvinner er på 79,85 år mens for menn er den 73,34 år. I Brasil er gjennomsnittet på 67,61 for kvinner og for menn er den 62,38 år. 71,6 % i Norge bor i byer og tettsteder. I Brasil er prosenten for mennesker som bor i byer og tettsteder på 75 %.

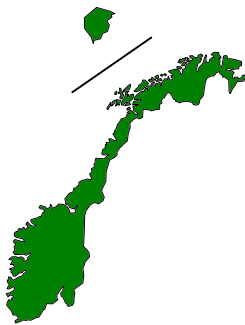
BRUTTONASJONALPRODUKT (BNP)

Norges BNP for 1989 var på 622 991 mill. kroner, dvs. 92 097 mill \$. Brasil hadde i 1988 et BNP på 328 860 mill \$. Dette er 2 280 \$ per innbygger, noe som tilsvarer 11,4 % av Norges resultat.

FLAGG

LAND

NÆRINGSLIV

Av de som er yrkesaktive i Norge, er det 6,4 i jordbruk, skogbruk, fiske og fangst, og 24,3 % jobber i industri (inklusive olje, bergv.dr., kraftfor. og bygg/anlegg). Til sammen er det 69,2 % som er yrkesaktive. Blant de som jobber i Brasil, er det 24,2 % som jobber i jordbruk og 23,3 % i industri. Til sammen er det 52,5 % i tjenesteyting.

Utenrikshandel: Norges viktige eksportvarer er petroleum, ikkejernholdige metaller, kjemiske produkter, maskiner, fisk og fiskevarer og ferrolegeringer, papir og papp. Utenrikshandel: De viktigste eksportvarene er kaffe, jernmalm, petroleumsprodukter, maskiner, elektrisk utstyr.

Viktige handelspartnere: Storbritannia, Sverige, Tyskland, Danmark, U.S.A. og Japan. Viktige handelspartnere til Brasil er U.S.A., Japan, Tyskland, Irak, Saudi-Arabia, Italia og Nederland.

SOSIALE FORHOLD

Per tusende innbygger i Norge har vi 380 personbiler, 352 fjernsynslisenser, 502 telefoner og 509 eksemplarer aviser.

Per 1000. innbygger i Brasil er det 104 biler, 408 radioer, 249 TV-apparater, 92 telefoner og 55 eksemplarer aviser.

I Norge har vi en lege per 327. innbygger. I Brasil er det 685 innbyggere per lege.

“Alle” (100 %) i Norge over 15 år kan lese og skrive.

Ifølge regjeringen i Brasil er det 80 % alfabeter, men kravene til å være lese- og skrivekyndig er veldig små, og bare ca. 30-40 % av folket i Brasil er funksjonelle alfabeter.

Kildehenvisning

- Brasil TAPT UNGDOM, Kirkens nødhjelp, 1995
- Operasjon dagsverk 95, Operasjon Dagsverk, 1995
- Verdens land og folk, Faktum forlag, 1986
- Aschehous konversasjonsleksikon bind 3, Aschehoug, 1969
- U.S.A. - landet med de mange mulighetene, Leif-Atle Heen, 1995
- PC Globe 4.0, PC Globe Inc., 1991
- Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon bind 2 og 10, Aschehoug og Gyldendal, 1992

Laget av Leif-Atle Heen på Microsoft Word 6.0 i 1995